

lijk gemaakt. Het financieele motief was dan ook slechts de vermomming, waarin een ondergrondsche, gecompliceerde begeerte naar verwerkelijking van gedroomde romantisch-poëtische liefdes en bohémien-leven à la Murger, zich hulde, en hem langzaam voortdreef naar waar zij heen wilde. En dus begon hij dan voor de kleinere pers, verslagjes van tentoonstellingen en zoo te maken — dat was aardig lucratief, zei hij zich weer! — en interviewtjes af te nemen, en zat nu en dan aan de voetjes van 'n aardig actricetje, die een jubileumpje had en hem, al gewichtiglijk vertellend van 'r „plannen” en 'r „werk”, door zijn blonde kuif streek, wat-ie héérlijk vond. Soms werd hij zich ook wel bewust langs den rand van een afgrondje te hebben geloopen, dat nu wel niet zoo heel diep was, maar toch voldoende diep om je nek erin te breken. En ook de dáármee samenhangende gewaarwordingen waren héél prettig. En: „que veux-tu”, zei hij dan tot zichzelf op z'n aardige manier, „dat is de bergsport van de groote stad!” En zóó schreef hij ook: aardig, kleurig en gevat. Maar dat ging alles buiten zijn diepere ikheid om. En al doende leefde hij zoo, blij en genottelijk, in een sfeer van lieve complimentjes, discrete, maar in hun discretie zeer sensueele, geurtjes, muziekjes en flirt. En de démon de l'alcove, die zoo langzamerhand zijn huisknecht was geworden, verzorgde zijn heer, even discretelijk en onhinderlijk voor diens bewustzijn, ook met de voedzamer gerechten uit de gasthoven der liefde. Maar in de stille nachten, als die sluwe dienaar sliep in 't „sousterrain”, dacht hij vaak aan Justine, maar o, dat was een andere wereld. . . . de hare en die van zijn huidige leven kónden niets gemeen hebben. . . . zij volgden hun eigen ver van elkander gescheiden banen in zijn hoofd-heelal. . . . O, lichtjaren van elkaar verwijderd. . . . Hij dacht dan aan haar, in een alle schuilhoeken van zijn wezen en, naar hij meende, ook hun beider toekomst overlichtende klaarte. Die steeg op uit het openflitsend bewustzijn van zijn geestelijke leegte, zijn na alle genot dúrende honger-en-dorst, een onbevrediging als een nooit aflatende wrangheid, en ging weer onder, als alles was afgedacht en alles was doorzien, in een moede en toch brandende vertwijfeling. Want hij wist dan zeker, dat Justine niet alleen nooit volledig zou herstellen, maar zelfs in nabijen tijd zou sterven en hij dan stuur- en steunloos in een gruwzame diepte van wilde genotzucht zou verzinken en de dag zou aanbreken — hij vóórzag dat zoo duidelijk en tastbaar als aanschouwde hij reeds het feit — waarop hij onmogelijk nog zou kunnen begrijpen, dat uit hém wel soms zoo hooge gedachtenvlucht was gerezen. Hij zou dan — voorvoelde hij — zijn denken nauwlettend bekijken, zooals men dat soms zijn lichaam doet, en zich verbaasd afvragen: waar was die plek in dít denken, waaruit die felle dorst voortkwam naar het kennen, tot elken prijs, van het diepste wezen der wereld en naar het doordringen tot het Laatste Geheim áchter haar. . . . En er zou niets te zien zijn, zelfs het flauwste lidteken niet, en niets zou hij meer kunnen reconstrueeren. . . . Doch op een nacht, dat hij weer lang en